

**“TORNAR A MIRAR AMB ALTRES ULLS.
Recreació d’escenes cinematogràfiques”**

Categoria A: Alumnat de centres educatius

Institut Antoni de Martí i Franquès

"TORNAR A MIRAR AMB ALTRES ULLS.

Recreació d'escenes cinematogràfiques"

Categoria A: Alumnat de centres educatius. Institut Antoni de Martí i Franquès.

Fotogrames de la pel·lícula "J'ai tué ma mère" de Xavier Dolan (2009) i de la recreació feta pels alumnes Julieta, Júlia T., Júlia C. i Albert.

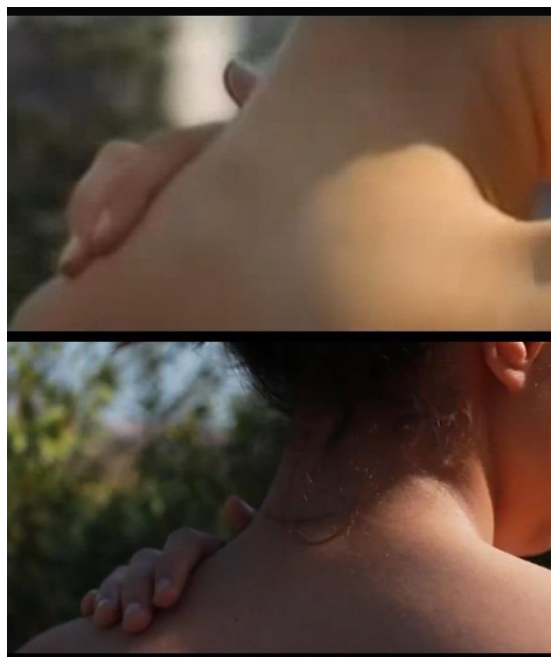
1. Descripció i objectius de l'activitat presentada, nombre d'alumnes que hi han participat, context en què s'ha desenvolupat i valoració de l'activitat per part del professorat.

1.1. DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

L'activitat educativa que us presentem a continuació consisteix en recrear una escena cinematogràfica. És un exercici que convida l'alumnat a canviar el seu còmode paper d'espectador per a convertir-se, primer, en observador atent dels paràmetres audiovisuals que s'han utilitzat a l'escena: tipus de pla, angles de visió, il·luminació, atrezzo, muntatge, sonorització... per continuar, seguidament, amb la reconstrucció del guió tècnic il·lustrat i, finalment, posar en joc tots els mitjans al seu abast per tal de recrear de forma fidedigna l'escena.

Podeu veure el resum de l'experiència i una mostra dels vídeos creats al blog d'educació artística "Fer visible l'invisible":

<http://fervisible.blogspot.com/2017/12/tornar-mirar-amb-altres-ulls-recreant.html>

Fotogrames de la pel·lícula "Amore e rabbia", de Jean-Luc Godard (1969) i de la recreació feta per les alumnes Aitana i Magali.

c) Estrena i posada en comú de les videocreacions

La filmació i l'edició final dels vídeos es va fer fora de l'horari lectiu. El dia de l'estrena, vam comprar crispetes i begudes per animar la projecció i celebrar la feina feta.

Alumnes d'altres classes vam voler venir a fer d'espectadors i van compartir amb nosaltres l'esdeveniment. Les projeccions van fer emocionar l'audiència.

d) Avaluació i conclusions finals

La professora va informar sobre els ítems d'avaluació des del començament: la similitud amb els enquadraments originals, la il·luminació, els moviments de càmera i el muntatge, la reconstrucció fidedigna de l'atrezzo i la caracterització dels personatges, la

NOM I COGNOMS o TÍTOL DE LA PEL·LÍCULA	Credibilitat dels personatges: Caracterització i interpretació	Recreació de l'ambient (bona localització, il·luminació, atrezzo)	Similitud tècnica (enquadraments, moviments de càmera, muntatge, so)	Nota final (mitjana de les tres)
Shrek	9	8	9	8,6
Bridget Jones	9	9	9	9
Spiderman	8	9	8	8,3
Mommy	9	9	8	8,6
La naranja mecànica	10	10	10	10

qualitat interpretativa dels actors i actrius, etc. Durant la posada en comú a classe, vam fer servir una pauta amb els diferents criteris d'avaluació en un exercici de valoració crítica personal de tots els vídeos presentats (coavaluació).

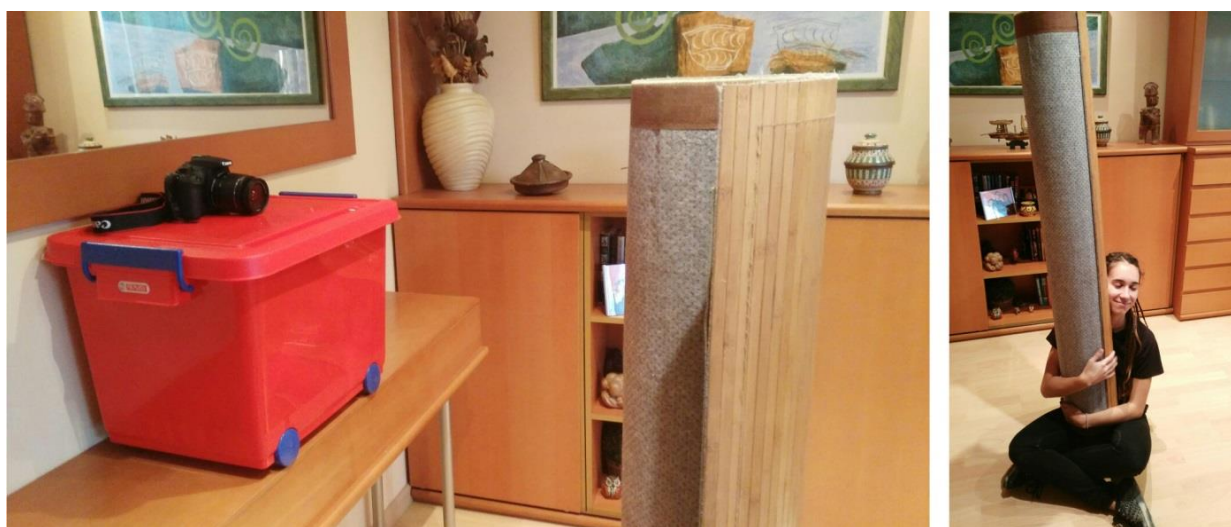
Volem fer el balanç de l'experiència fent servir **testimonis de l'alumnat** que posen en evidència la diversitat d'aspectes que han tingut en compte a l'hora de fer l'exercici:

Júlia T.: "Hem après a treballar en grup, a conèixer-nos com a companys de treball, a manifestar les nostres mancances i virtuts a l'hora de treballar, a entendre'ns i posar-nos en el lloc dels altres, a descobrir la dificultat i procés que porta darrere tan sols la creació d'una escena cinematogràfica".

Dana: "Per a fer el tràveling, vam posar una capsa de les que tenen rodes sobre un moble, amb la càmera posada allà. En el moment de gravar això, **em vaig adonar del que costa fer un tràveling.**"

Laia: "Fent aquest rodatge m'he emportat una molt bona experiència ja que a mi m'agradaria estudiar cinema i he pogut veure que **dirigir actors no és fàcil** perquè s'han de repetir moltes vegades les preses i s'ha d'estar bastant atent als errors de continuïtat".

Max: "Quant a la gravació, he de dir que tenia alguna complicació tècnica, ja que la càmera es troba en constant moviment, i **al no disposar d'una *steadycam*, el moviment es notava molt** en alguna presa".

Capsa amb rodes per aconseguir l'efecte de tràveling lateral i catifa enrotllada per simular la columna de l'escena de "Pulp Fiction" recreada per Dana, Judit i Cristina

1.2. OBJECTIUS DE L'ACTIVITAT

Objectius curriculars de la matèria Cultura Audiovisual:

- Reconèixer i emprar amb propietat els codis específics del llenguatge visual i audiovisual, especialment els del llenguatge cinematogràfic, televisiu i multimèdia.
- Conèixer i analitzar els aspectes estètics, expressius i tècnics dels mitjans de comunicació, per tal d'interpretar els productes visuals i audiovisuals.
- Produir imatges tecnològiques fixes i mòbils amb correcció tècnica i expressiva, emprant tecnologia fotogràfica analògica i digital, videogràfica i altres tecnologies a l'abast.
- Realitzar missatges visuals i audiovisuals de diferent naturalesa i suport, dins l'àmbit de la ficció i la no ficció amb els mitjans tecnològics a l'abast.
- Cercar alternatives tecnològiques adequades a determinades situacions comunicatives per a la producció de missatges visuals o audiovisuals i apreciar les diverses tecnologies de captació i generació d'imatges, com un mitjà adequat per a l'autoexpressió, la creació artística i la comunicació d'idees.
- Valorar la importància dels missatges visuals i audiovisuals dels mitjans de comunicació de massa en la societat actual i mostrar una actitud crítica, especialment envers els productes estereotipats, tant des del punt de vista de la persona emissora-creadora com de la receptora-consumidora.
- Mostrar interès per les obres de creació realitzades o enregistrades amb mitjans tecnològics i descriure-les correctament emprant la terminologia específica.
- Aplicar coneixements de producció d'imatges tecnològiques en la realització de projectes, desenvolupant diferents dinàmiques de treball individual i en grup, de manera activa, planificada i responsable.

Altres objectius de l'experiència:

- Triar i analitzar una escena d'una pel·lícula fins els últims detalls (il·luminació, enquadraments, moviments de càmera, transicions, sonorització, atrezzo, maquillatge, vestuari...) a fi de prendre consciència de la complexitat que suposa la creació audiovisual.

- Posicionar-se a l'altra banda de la creació audiovisual, canviant el rol d'espectador per a convertir-se en càmera, actor/actriu, director, guionista, script... i valorar d'aquesta manera la feina de tots ells per, a continuació, recrear una escena cinematogràfica.
- Entendre que cada paràmetre audiovisual ajuda a expressar una idea i que qualsevol aspecte a contemplar en un rodatge té una justificació.

1.3. NOMBRE D'ALUMNES QUE HI HAN PARTICIPAT

Durant el curs 2017-2018: 60 alumnes. Durant el curs 2018-2019: 50 alumnes.

1.4. CONTEXT EN QUÈ S'HA DESENVOLUPAT

Aquesta experiència educativa s'ha desenvolupat a Tarragona, amb alumnat de segon de batxillerat (de diferents modalitats) de l'Institut Antoni de Martí i Franquès, durant el primer trimestre dels cursos 2017/2018 i 2018/2019, dins el marc de la matèria Cultura Audiovisual II.

Fotogrames de la pel·lícula "Amélie" de Jean- Pierre Jeunet (2001) i de la recreació feta per les alumnes Laura i Andrea.

1.5. VALORACIÓ DE L'ACTIVITAT PER PART DEL PROFESSORAT

Volem destacar alguns aspectes educatius de l'activitat:

- Hem pogut comprovar que la creació audiovisual no s'improvisa, sinó que té una planificació prèvia mitjançant el **guió literari i el guió tècnic**. En el nostre cas, hem fet servir l'escaleta (com a simplificació del guió literari) i el guió tècnic il·lustrat.
- El projecte ha fomentat el **treball cooperatiu** perquè l'hem desenvolupat en petits grups de treball, on cadascú ha assumit el seu rol, ja sigui darrera de la càmera, fent d'actor o actriu, editant el vídeo final... I ens ha donat l'oportunitat d'aprendre a respectar els diferents punts de vista i a consensuar les decisions en les diferents fases del treball.
- La creació audiovisual ens ha fet veure l'art no només com a objecte d'estudi deslligat de la nostra vida, sinó com una realitat viscuda i una **oportunitat d'aprendre a comunicar** a través del vídeo.
- Ens hem familiaritzat amb els mitjans audiovisuals, utilitzant els **recursos propis de la creació i la producció de vídeo**, i hem reconegut la utilitat dels diferents paràmetres audiovisuals per a comunicar idees, emocions i sentiments.
- Hem desenvolupat **capacitats d'anàlisi i creació**, tot valorant els productes audiovisuals com a manifestacions culturals i artístiques, i hem emprat el lèxic i la terminologia propis del llenguatge audiovisual.
- Hem viscut l'experiència de mirar les pel·lícules des de l'altra banda, com a creadors, **assumint les dificultats** que això comporta, però alhora **gaudint de l'experiència** i ja mai més tornarem a veure una pel·lícula amb els mateixos ulls.

2. Competències bàsiques treballades i àrees curriculars incloses.

2.1. COMPETÈNCIES BÀSIQUES TREBALLADES

Competències específiques de la matèria Cultura Audiovisual:

- **Competència comunicativa visual i audiovisual**, en el coneixement i utilització del llenguatge visual i audiovisual; en els processos de creació, producció, distribució i exhibició dels productes visuals i audiovisuals; en l'ús de les tecnologies d'enregistrament i creació visual i audiovisual; en el coneixement de les audiències i el context de recepció dels productes i creacions visuals i audiovisuals. L'alumnat ha pogut aplicar a les seves creacions els diferents conceptes apresos a la matèria (composició de la imatge, tipologia de plans, angles de visió, moviments de càmera, tipus de muntatge, etc.) per tal de recrear una escena cinematogràfica.
- **Competència en la sensibilitat estètica**, en la facultat de percebre les qualitats plàstiques i emotives dels productes visuals i audiovisuals; en el nostre aquest cas, ho hem pogut comprovar tant a les escenes originals triades com a les escenes recreades a classe pels companys i les companyes.
- **Competència en la creativitat artística**, en l'expressió original de la pròpia sensibilitat i ideologia, ja que hem triat lliurement una escena que ens ha donant l'oportunitat d'expressar la nostra personalitat.
- **Competència cultural artística**, en la interpretació, reflexió i actitud crítica envers els productes audiovisuals comentats durant les diferents fases del projecte.

Altres competències generals del batxillerat:

- **Competència comunicativa**, en la producció de missatges visuals i audiovisuals, amb el coneixement dels processos, estructures i produccions comunicatius i dels mitjans de comunicació de massa presents en la cultura audiovisual.

- **Competència en recerca**, tant pel que fa a l'àmbit personal com metodològic, en l'ús d'estratègies per conèixer, interpretar i valorar els productes i les creacions de la cultura audiovisual, tot establint relacions entre diferents tipus de llenguatges.
- **Competència en el tractament i la gestió de la informació** com a mecanisme fonamental per aprendre i valorar les creacions i els productes visuals i audiovisuals i consolidar el pensament relacional.
- **Competència digital**, en el domini de l'instrumental bàsic necessari per a les creacions i produccions visuals i audiovisuals, però també cultural, pel que fa al coneixement de les convergències de continguts i mitjans que conformen el context social.
- **Competència personal i interpersonal**, en la creació i producció col·lectiva de productes visuals i audiovisuals, pròpies dels nous processos de comunicació, intercanvi i cooperació global que possibilita la cultura audiovisual.
- I, finalment, la **competència en el coneixement i la interacció amb el món**, per la utilització de les eines audiovisuals per al coneixement i la valoració dels fenòmens globals, d'identitat col·lectiva i intercultural que ofereix la cultura audiovisual.

2.2. ÀREES CURRICULARS INCLOSES

A part de la matèria **Cultura Audiovisual**, el projecte inclou les àrees:

- **Llengües**, en la fase de creació de l'escaleta i el guió tècnic il·lustrat, en la incorporació de la veu al vídeo (escrita i oral) i en la reflexió sobre el procés de creació i la valoració final del vídeo (llengua escrita, al portafolis digital de l'alumne).
- **Ciències socials (història del món contemporani)**, en triar escenes sobre algunes qüestions socials, com ara: la presència de la violència a la societat ("La taronja mecànica") o l'acceptació de la diversitat sexual i el conflicte intergeneracional ("J'ai tué ma mère").

3. Continguts, temporització i recursos humans i materials.

3.1. CONTINGUTS CURRICULARS DE L'EXPERIÈNCIA EDUCATIVA

La imatge tecnològica en moviment

- La imatge audiovisual i la seva capacitat narrativa. Els elements bàsics del llenguatge audiovisual i els seus codis: enquadrament, pla, moviments de càmera, transicions i seqüència. Anàlisi i interpretació de les imatges en moviment.
- Ús de metodologies per a l'anàlisi i la interpretació de les imatges en moviment.
- Caracterització del muntatge audiovisual i de la noció de temps: el guió, la narració i la continuïtat temporal i espacial. Experimentació a partir de la realització, edició i postproducció de documents audiovisuals senzills.
- Els gèneres cinematogràfics actuals.
- Fonaments tecnològics de la imatge audiovisual: la càmera de vídeo digital i l'edició no lineal.
- Caracterització de les tipologies, to i expressivitat del so en el mitjà audiovisual. Experimentació a partir de sistemes i equipaments de captura, registre, tractament i reproducció d'imatges i sons.

Imatge i significat

- La dimensió estètica i lúdica dels productes audiovisuals. Interpretació dels valors ideològics de les produccions audiovisuals i rebuig dels continguts que promouen situacions de discriminació i exclusió.

La cultura audiovisual i la societat contemporània

- Valoració dels contextos de recepció i ús dels mitjans de comunicació de massa: programacions, públic i audiències. Reflexió a l'entorn dels components ètics dels mitjans de comunicació: la llibertat d'expressió i els drets individuals de les persones consumidores.
-

3.2. TEMPORITZACIÓ

Activitats inicials	<ul style="list-style-type: none">- Projectió i anàlisi d'escenes cinematogràfiques (6 hores).- Creació de l'escaleta i el guió tècnic il·lustrat de l'escena triada (2 hores).	2ª quinzena d'Octubre
Activitats de desenvolupament	<ul style="list-style-type: none">- Filmació i edició (fora de l'horari escolar).- Tutorització per part de la professora (presencial i <i>online</i>).	1ª quinzena de Novembre
Activitats de síntesi	<ul style="list-style-type: none">- Posada en comú: projecció i avaluació conjunta dels vídeos fets (2 h).	Dia 15 de Novembre

Cal remarcar que el projecte s'ha portat a terme de forma simultània al desenvolupament dels continguts de la matèria Cultura Audiovisual II propis del primer trimestre:

Producció audiovisual i multimèdia

- Principals etapes de la història de la imatge audiovisual: les activitats precinematogràfiques al cinema pioner; el cinema i les avantguardes artístiques.
- Els gèneres cinematogràfics actuals.
- Les noves possibilitats tècniques i estètiques de la imatge audiovisual: videoclip, videoart, animació, imatge digital, videojocs...
- Evolució de la producció en la indústria cinematogràfica, videogràfica i televisiva.
- Organigrames i funcions professionals en la producció audiovisual i multimèdia.
- El procés de producció, edició i postproducció de productes multimèdia.
- Els efectes especials.
- Disseny de productes audiovisuals i multimèdia universals: àudiodescripcions, subtitulació...
- Anàlisi de productes multimèdia.

3.3. RECURSOS

- **Recursos humans:** alumnat de 2n de batxillerat de les diferents modalitats i professora de Cultura Audiovisual II: Eloïsa Valero.
- **Recursos materials:** aula de teoria, aula d'informàtica i canó de projecció.

Alumnat de Cultura Audiovisual de segon de batxillerat

Institut Antoni de Martí i Franquès, Tarragona

Març 2019